29/07/2019

Ο Ιστορικός Ναός της Αγίας Κυριακής Νάξου

/ Ορθόδοξες Προβολές

Η Αγία Κυριακή είναι μια βυζαντινή εκκλησία με τοιχογραφίες που χρονολογούνται στον 8ο / 9ο αιώνα, στη διάρκεια μιας από τις δύο περιόδους της εικονομαχίας (726-787, 813-843). Η εκκλησία βρίσκεται σε μια απομονωμένη αγροτική περιοχή η οποία παραμελήθηκε για χρόνια. Το έργο αποτελεί εξαιρετικό παράδειγμα συνεργασίας μεταξύ των ευρωπαϊκών κρατών. Μοναδική πηγή χρηματοδότησης ήταν οι ιδιωτικές δωρεές με ελβετική πρωτοβουλία, την Ένωση Αγίας Κυριακής, συμπεριλαμβανομένης της συνεισφοράς του Ιδρύματος Κωστόπουλου, της Ελληνικής Εταιρείας, των Ιδρυμάτων Α.Γ. Λεβέντη και Αθανάσιου και Μαρίνας Μαρτίνου.

Η Αγία Κυριακή είναι μονόχωρος ναός με τρούλο. Στο δυτικό και νότιο τμήμα της εκκλησίας προστέθηκε ένας καμαροσκεπής νάρθηκας και παρεκκλήσι. Μέχρι πρόσφατα ο ναός ήταν προσπελάσιμος μόνο μέσω του χωριού Απείρανθος. Η εκκλησία είναι μοναδικής σημασίας, χάρη στο καλά διατηρημένο ανεικονικό πρώτο στρώμα ζωγραφικής στο εσωτερικό της. Ανεικονικές τοιχογραφίες αυτής της περιόδου, οι οποίες περιορίζονται σε σταυρούς, ζώα, γεωμετρικά και φυτικά σχέδια, είναι απόδειξη της διαμάχης για την απεικόνιση ανθρώπινων μορφών στην εκκλησιαστική τέχνη, που επηρέασε τη βυζαντινή αυτοκρατορία για πάνω από έναν αιώνα και παραδείγματα από τα οποία διατηρούνται μόνο σε ένα πολύ μικρό αριθμό. Η Αγία Κυριακή προσφέρει από τις καλύτερες τοιχογραφίες των Κυκλάδων.

Το νερό της βροχής είχε διεισδύσει στη στέγη του ναού προκαλώντας σοβαρές φθορές. Το 1993, οι ελβετικές ενώσεις «J.-G. Eynard» της Γενεύης και «Amitiés gréco-suisses» ξεκίνησαν μια προσπάθεια για να σώσουν το μνημείο. Το 2004 ιδρύθηκε στην Ελβετία ένας εθελοντικός σύλλογος με μοναδικό σκοπό τη διάσωση αυτού του απειλούμενου μνημείου από περαιτέρω φθορές.

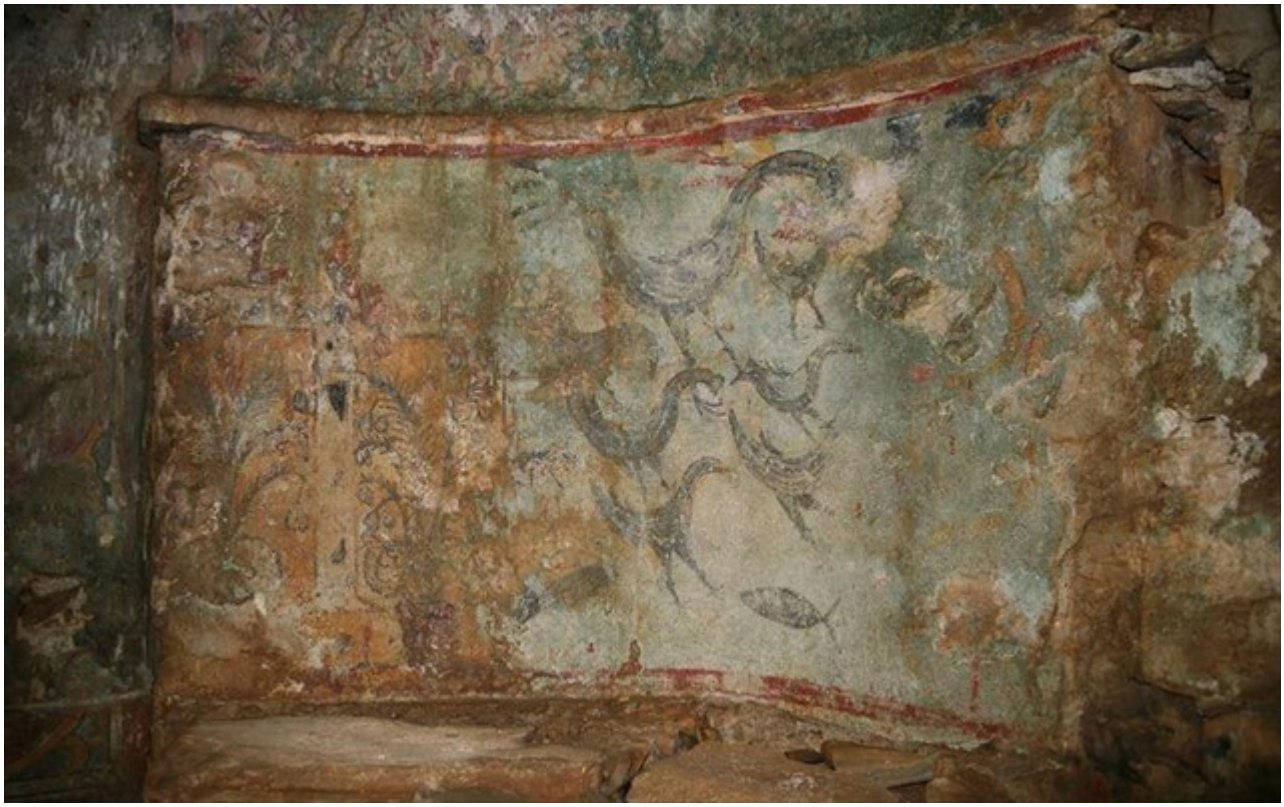

Η εργασία συντήρησης της Αγίας Κυριακής είχε ως αποτέλεσμα τη διάσωση ενός απειλούμενου μνημείου με μοναδικά έργα ζωγραφικής. Με σχολαστική προσπάθεια προστατεύθηκε η αυθεντικότητά του και αποφεύχθηκε η προσθήκη νέων στοιχείων.

«Αυτή είναι μια ευαίσθητη και με σεβασμό διατήρηση ενός κτηρίου και των τοιχογραφιών του που συνδέονται με μια σημαντική περίοδο της ευρωπαϊκής σκέψης. Τα εξαιρετικά αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί μέσω διεθνούς και διεπιστημονικής συνεργασίας και μέσω συνεργασίας ιδιωτικών και δημόσιων φορέων», δήλωσε η κριτική επιτροπή για αυτό το έργο, και συνεχίζει σημειώνοντας ότι «μεγάλη προσοχή έχει δοθεί στη διατήρηση του μνημείου μέσα στο μοναδικό και φυσικό τοπίο [...] « Έχει δοθεί προσοχή σε αυτό που συχνά παραβλέπεται, δηλαδή η πολιτιστική κληρονομιά μέσα στο ευρωπαϊκό πλαίσιο». Το έργο αποτελεί ένα μοντέλο, που πρέπει να ακολουθηθεί σε παρόμοιες περιπτώσεις στη Νάξο, όπου δεκάδες κατεστραμμένες βυζαντινές εκκλησίες απαιτούν άμεσα μέτρα για τη διατήρησή τους.